

Paper Wet Maatregelen WWB, ronde tafel Tweede Kamer 28 december 2013

Beperking of geen beperking, iedereen moet naar vermogen mee kunnen doen aan de samenleving, zelf regie kunnen voeren over het eigen leven en zelfredzaam kunnen zijn. Je kunnen ontwikkelen, werk vinden en houden en zelf een eigen inkomen verwerven zijn van essentieel belang voor participatie. De samenleving moet zo ingericht zijn dat het leveren van een maatschappelijke bijdrage naar vermogen voor ieder individu mogelijk is.

1. Samenhang WWB en Participatiewet

De maatregelen WWB maken volledig onderdeel uit van de Participatiewet (PW). Mensen met een Wajong-uitkering worden herkeurd. Het deel van de Wajongers dat meer dan 20% arbeidsvermogen heeft zal binnen het WWB-regime landen met – zeker op termijn - zeer forse inkomensconsequenties, afhankelijk van de leefsituatie en vermogenspositie.

Wat willen wij?

- Gelet op de samenhang tussen de PW, WWB en WMO 2015 dienen de wetten in nauwe onderlinge samenhang besproken te worden.
- Om de wettelijke regimes goed op elkaar te kunnen aansluiten en dubbele invoeringskosten te voorkomen verdient invoer van de aanpassing van de WWB per 1-1-2015 de voorkeur.
- Bied iedereen reële mogelijkheden tot (arbeids)participatie om (toekomstig) inkomensverlies op te vangen, waar mogelijk door middel van een volwaardige betaalde baan.

2. Participatieplicht of participatiebevordering

Bij het wetsvoorstel WWB en PW lijkt de balans tussen beleidsruimte voor gemeenten en rechtszekerheid van burgers zoek. Met het wetsvoorstel wijzigingen WWB wordt de gemeente wettelijk verplicht de burger met harde of zachte hand aan te zetten tot participatie en actief toe te zien op de naleving. Er zijn twee omschrijvingen:

- “Maatschappelijke tegenprestatie”, in het kader van activering en toeleiding naar werk;
- “Onbeloonde maatschappelijk nuttige werkzaamheden” zoals (arbeidsmatige) dagbesteding, diverse vormen van vrijwilligerswerk, combinatie zorgtaken, mantelzorg etc.

De Participatiewet wordt gekenmerkt door maximale beleidsruimte voor gemeenten. Dit laat gemeenten volledig vrij om binnen de beschikbare financiële kaders in het brede Sociale Domein beleidskeuzes te gaan maken.

Eenzijds is dus sprake van maximale beleidsruimte van gemeenten, anderzijds van een participatieplicht voor gemeenten en burgers. De kritische geluiden vanuit gemeenten en Divosa over onuitvoerbaarheid en disproportionaliteit zijn begrijpelijk en deze onderschrijven wij. Wij plaatsen één kanttekening: met het dwingende karakter van WWB worden gemeenten wel verplicht binnen de Participatiewet maatregelen te treffen om te voorkomen dat mensen “achter de geraniums” komen te zitten. Dit raakt in volle omvang aan de overheveling van taken uit de AWBZ naar de WMO t.a.v. de begeleiding, dagbesteding e.d. Er bestaat ook een risico op afwenteling dat mensen door een participatieplicht in oneigenlijke vormen van vrijwilligerswerk, (arbeidsmatige) dagbesteding terecht kunnen komen zonder ooit een kans te hebben op een betaalde baan.

Wat willen wij?

- Zorg dat het WWB-regime zich richt op ontwikkelingsmogelijkheden, passende ondersteuning en bevordering van participatie en minder dan nu het geval is een landelijk dwingende regime met sancties en regels.
- Burgers moeten gelijktijdig aanspraak kunnen maken op Wmo voorzieningen (begeleiding, dagbesteding, etc.) en/of WWB of PW (inkomensondersteuning en arbeidsvoorzieningen). In het bijzonder betreft dit de groep mensen met die vanuit de AWBZ overgaat naar de WMO. Extra zorgvuldigheid is geboden t.a.v. de groep met verstandelijke beperkingen (ZZP 1 t/m 3) Het WWB regime zal afgestemd moeten worden op de mogelijkheden van (arbeidsmatige) dagbesteding die binnen de WMO 2015 voor mensen met een beperking gaan gelden.
- In een gelijkwaardig en transparant gesprek – in samenspraak met de burger - zal integraal gekeken moeten worden naar mogelijkheden en maatwerk in ondersteuning en begeleiding.
- Wat betreft de wachttijd van 4 weken en de ingrijpende sancties en het risico op schuldproblematiek sluiten wij aan op de inbreng van de Sociale Alliantie.

3. Zorgvuldige criteria

De CG-Raad en Platform VG vinden dat iedereen een maatschappelijke bijdrage naar vermogen moet kunnen leveren en dat iedereen een ontwikkelingsperspectief moet kunnen hebben. Dit kan niet zorgvuldig worden vormgegeven op de manier zoals dit nu wordt voorgesteld in de wijzigingen WWB. (Hierbij aansluitend op de diverse uitvoeringstoetsen). Enige dwang en drang kan soms nodig zijn voor een zeer beperkte groep binnen de WWB, maar voor een veel grotere groep pakt dit averechts uit en is maatwerk noodzakelijk.

Wat willen wij?

- Vervang de omschrijving “onbetaalde maatschappelijk nuttige werkzaamheden” en “maatschappelijke tegenprestatie” door “een maatschappelijke bijdrage naar vermogen” om mensen in staat te stellen tot zelfredzaamheid en participatie.
- Stel een inhoudelijk toetsingskader op:
  - Bij toeleiding naar werk zijn aard, duur van maximaal zes maanden en ontwikkelingsperspectief bepalend (o.a. bepalingen ILO en EVRM).
  - Bij een maatschappelijke bijdrage naar vermogen zijn - aanvullend - keuzevrijheid en instemming van de burger voorwaarde. Iemand kan immers nooit verplicht worden mantelzorg of vrijwilligerswerk te verlenen.
- Voor de maatschappelijke bijdrage naar vermogen stelt de burger zelf een levensbreed participatieplan op als regisseur van zijn/haar eigen leven. Dit sluit aan bij de zelfredzaamheid van mensen. Hierbij moet de garantie bestaan dat iemand onafhankelijke ondersteuning krijgt als dit gezien zijn/haar functionele beperkingen nodig is.

4. Voorkom stapeling van inkomenseffecten voor chronisch zieken en mensen met handicap

CG-Raad en platform VG maken zich grote zorgen over de stapeling aan negatieve inkomensmaatregelen voor chronisch zieken en mensen met een beperking. Met het herfstakkoord is duidelijk geworden dat de partijen van het herfstakkoord de fiscale aftrek voor specifieke zorgkosten willen handhaven.

Om de stapeling van negatieve inkomenseffecten voor chronisch zieken te voorkomen achten wij een gericht beleid binnen een landelijk kader noodzakelijk. Recent Nibud onderzoek laat zien dat mensen met een beperking in 2014 gemiddeld een 2% lager koopkrachtcijfer hebben dan mensen met een vergelijkbaar inkomen zonder beperking. In 2015 worden mensen met een beperking bovendien en opnieuw geconfronteerd met fors hogere meerkosten. De premie en het eigen risico zal door pakketuitbreiding aanzienlijk stijgen. Enige vorm van compensatie voor het eigen risico blijft voor onze achterban noodzakelijk. Bovendien zal in dat jaar de bestaande korting op de wettelijke eigen bijdrage AWBZ en WMO ophouden waardoor ook deze bijdragen fors omhoog gaan. Zonder gericht landelijk inkomens compensatiebeleid voor deze groep verwachten wij dat deze groep alleen al door hun inkomenssituatie minder mee zal kunnen doen aan onze samenleving.

Wat willen wij?

- Gericht landelijk beleid om cumulatie van eigen bijdragen en eigen risico voor mensen met een beperking en chronisch zieken tegen te gaan;
- Zorg dat de structurele gelden die gemeentes krijgen voor een inkomens maatwerkregeling in een administratief eenvoudig en op de doelgroep gerichte manier ingezet worden, met de volgende elementen:
  - Zorg voor een basis-tegemoetkoming voor mensen met een beperking en meerkosten met een inkomen tot modaal, maak gebruik van de doelgroep gegevens die bij het CAK beschikbaar zijn.
  - Garandeer de toegang tot een administratief eenvoudige compensatieregeling op gemeentelijk niveau door de categoriale regeling voor chronisch zieken te handhaven op anderszins een gerichte regeling mogelijk te maken.
  - Regel maatwerk in inkomensondersteuning via de bijzondere bijstand.

Kenmerk: 13-0218/qw/mh

Datum: 25 november 2013

Quirijn van Woerdekom